Puolustusvaliokunta

Puolustusvaliokunta 11.05.2022 klo 09.30 / O 29/2022 vp / Asiantuntijapyyntö
Eduskunnan puolustusvaliokunnan lausuma 31.3.2022
Puolustusministeriön asettama työryhmä 21.4.2022, VN/10777/2022
MPK:n lakimuutosesitykset toiminnan tehostamiseksi 48/2.05/21.3.2022

Vapaaehtoisen maanpuolustuskoulutuksen kehittäminen

Eduskunnan puolustusvaliokunta on 31.3.2022 antanut pöytäkirjalausuman koskien vapaaehtoisen maanpuolustuksen kehittämistä, jossa vaaditaan vapaaehtoista maanpuolustusta koskevan lainsäädännön tiettyjen säännösten kiireellistä tarkistamista. Puolustusvaliokunta on lisäksi pitänyt tarpeellisena sen selvittämistä, miten Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen vapaassa yhdistystoiminnassa järjestettävä koulutus voitaisiin säätää yhdistyksen julkiseksi hallintotehtäväksi.

Puolustusministeriö on perustanut työryhmän, jonka laatima lakiesitys on ollut lausuntokierroksella 5.5.2022 saakka. Lausuntoesitysten käsittely jatkuu työryhmässä 11.5.2022. Lausuntojen perusteella muutosesitykset ovat oikean suuntaisia vaatien mahdollisesti tiettyjä tarkennuksia lakiesitykseen. MPK:n esitykset on huomioitu hyvin (4. viite). Lakimuutosesityksillä vastataan ase- ja ampumakoulutuksessa ja kansainvälisessä toiminnassa esiin tulleisiin haasteisiin tai tarkennustarpeisiin (2 §, 20 § ja 22 §).

MPK pitää erityisen tärkeänä, että lakimuutos hyväksyttäisiin mahdollisimman nopeasti 1.7.2022 alkaen. Perustelumuistiossa esitetty MPK:n omien kivääreien käytettävyysarvio on konkretisoitunut 4.5.2022 siten, että aseet on asetettu tilapäiseen käyttökieltoon. Puolustusvoimien aseiden ja ampumatarvikkeiden käyttö ase- ja ampumakoulutuksessa tulee korostumaan arvioitua enemmän ja aikaisemmin tilanteen seurauksena. MPK kiirehtii omia toimenpiteitä, joilla korvataan kyseistä kalustoa.

Puolustusministeriön asettamispäätöksen mukaisesti erikseen asetetaan esiselvityshanke, jossa on tarkoitus käsitellä muita enemmän valmistelua edellyttäviä kehitysehdotuksia. MPK:n kannalta näitä ovat ainakin 4. viitteen mukaisesti MPK:n julkisiin hallintotehtäviin liittyvät tehtävät (7 §) ja toiminnan rahoitus (11 §). Näiden lisäksi olisi hyvä käsitellä syvällisesti MPK:n rooli julkisoikeudellisena yhdistyksenä sekä MPK:n tehtävät virka-avusta ja eri häiriötilanteista alkaen aina selkeisiin poikkeusolojen tehtäviin. MPK:n toiminnan kannalta nyt hyväksytty ja tuleville vuosille suunniteltu rahoitus on riittävä nykyisiin tehtäviin.

Ampumaratojen osalta MPK haluaa tuoda esille myös jäsenjärjestöjen ja muiden ammuntatoimintaa harrastavien seurojen ja yhdistysten puolesta asioita, joita olisi syytä huomioida eri lakien valmisteluissa ja käytännön toimenpiteinä.

MPK:ssa ja sen jäsenjärjestöissä sekä muissa ammuntaa harjoittavissa seuroissa tai yhdistyksissä tapahtuva säännöllinen, omaehtoinen ammunnan harjoittelu palvelee maanpuolustuksen tarpeita, jotta meillä on jatkossakin osaava ja ampumataitoinen reservi.

Vapaaehtoiseen maanpuolustukseen liittyvän harjoittelun ja koulutuspäivien määrän lisääntyminen tarkoittaa, että ampumaharjoittelua on pystyttävä toteuttamaan myös Puolustusvoimien tai Rajavartiolaitoksen ampumaratojen ulkopuolella. Tämä edellyttää riittävän kattavaa ampumarataverkostoa. Puolustusvoimien ampumaratojen lisäksi Suomessa on niin sanottuja siviiliampumaratoja, joissa toiminnanharjoittajina ovat muun muassa metsästysseurat ja riistanhoitoyhdistykset. On etu, että näitäkin ampumaratoja voidaan käyttää joustavasti eri käyttäjäryhmien toimesta.

Ampumarataverkoston toiminnan turvaamiseksi olisi poistettava tai lievennettävä lainsäädännöllisiä esteitä ja lupakäytäntöjä, mahdollistettava lopetettujen ampumaratojen käyttöönotto sekä edistettävä uusien ampumaratojen rakentamista. Kaavoitusta ja ympäristölupia tulisi ohjata siten, että maanpuolustuksen ja alan harrastajien tarpeet nostetaan esille eikä toimenpiteillä vaikeuteta viranomaisten ja yksityisten ampumaratojen perustamista ja toimintaa.

Ampumatarvikkeiden lyijykielto tulee toteutuessaan aiheuttamaan haasteita. Euroopan kemikaalivirastossa on valmisteltavana lyijyn ammuskäytön rajoitusesitys, joka tulisi toteutuessaan vaikuttamaan myös sotilas- ja viranomaiskäyttöön tarkoitettujen patruunoiden saatavuuteen. Puolustusvoimat ja tietyt viranomaisryhmät sekä reserviläiset on rajattu rajoituksen ulkopuolelle. Rajoitukset koskisivat siten muita käyttäjäryhmiä, jolloin saattaa jatkossa vaarantua siviiliratojen käyttö esimerkiksi vapaaehtoisen maanpuolustuksen ampumakoulutuksissa.

Edellä esitettyjen tarpeiden perusteilla olisi syytä laatia tai tarkentaa valtakunnallinen ampumarataselvitys, jossa huomioitaisiin eri käyttäjätahojen ja viranomaisten tarpeet sekä esimerkiksi ympäristölupien tarkentamistarpeet ja tarvittavien toimenpiteiden kustannusvaikutukset. Lisäksi täydellisesti muuttuneessa turvallisuustilanteessa lyijykieltorajoitteiden kansallisen soveltamisalan ulkopuolelle tulisi rajata vapaaehtoinen maanpuolustustoiminta sekä omaehtoinen ampumaharjoittelu.

Antti Lehtisalo
Toiminnanjohtaja

Timo Mustaniemi
Koulutusjohtaja